

NADNIEMEŃSKI KURIER POLSKI

Grzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-11-5-6
Administracja 10-11-4-6
Prenumerata miesięcznie zł. 1.
z odnośnikiem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

Nr 147 Rok VI
GRODNO
środa 31 grudnia 1924 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnio za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mi szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy, ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

Kino LIRA Film konkursowy **Tydzień miłości** Erotyczny dramat w 8 aktach w roli gl. **E. Hamersztein**

Kino Saturn Motto: I niesie w dal kwiat, wiatr, ostry wiew... Chryzantem gdy spadł, nie wraca na krzew... **Bajka o miłości** Dramat erotyczny z życia rosyjsk. w rolach **Wiera Chołodnaja**, Polonski, Maksimow, Runicz i in.

S. N. I.

Gabrjel Narutowicz

Zyciorys.

VI.

Narutowicz obejmował także Min. Spraw Zagranicznych w atmosferze wielkiego zagadnienia stosunków politycznych, stanął przy warsztacie przy akompaniamencie wroglej prasy stosującej wobec tego kryształowego człowieka swe niewybredne metody, obniżające jego prestiż.

Pozatem przelamowa to była chwila polskiej polityki zagranicznej: polityka Skirmunta szukająca sojuszu z Czechosłowacją, a równocześnie uległa wobec sowietów dała bardzo ujemne rezultaty. Traktat ryski był co raz bardziej przez rząd sowiecki lekceważony. Usiłowanie Skirmunta uzyskania granic wschodnich Polski, zrobili fiasko, układ z państwami Bałtyckimi nie został należycie wyzyskany; wreszcie nadchodzące wybory musiały poruszyć drażliwą kwestję Galicji Wschodniej.

Ze wszystkich tych ciężkich problemów Narutowicz wywiązał się znakomicie.

Przedewszystkiem punkt ciężkości w stosunku do Małej Ententy przeniósł z Czechosłowacji na Rumunję z wzmocnieniem ten sojusz przyspieszona podróż Naczelnika Państwa do Synei.

Stosunek do Rosji utrwalił odrzucając propozycję Czyczerina co do podziału sfery wpływów politycznych między Rosją a Polską, a natomiast kładąc nacisk na zbliżenie się ekonomiczne i wykonanie traktatu ryskiego.

W sporze z Litwą kategorięcznie oświadczył, że sprawa Wileńska nie powinna już być przedmiotem obrad na forum międzynarodowym. Losy ziemi Wileńskiej uważamy za

definitywnie przesądzone wolą ludności.

Wzwilej sprawie Galicji Wschodniej, Narutowicz potrafił przekonać przewodców prawicy o znaczeniu faktu odbycia się wyborów w Galicji Wschodniej wobec mocarstw Zachodnich, a równocześnie pracował nad urobieniem przychylniej opinii tychże, co mu się w zupełności udało, mimo gwałtownych protestów Petruszewicza.

Wreszcie bytność jego na konferencji Bałtyckiej przyniosła nie tylko konkretne aktualne rezultaty, lecz podnosząc stopień naszego zbliżenia się z państw. Bałtyckimi wzmocniła autorytet Rzeczypospolitej. Ostatnim sukcesem dyplomatycznym Narutowicza była konferencja rozbrojeniowa w Moskwie, na której próba wystawienia Polski jako państwa szerczącego niepokoję wojenne, całkowicie się nie udała.

Narutowicz jako Minister Spraw Zagr. miał własną linię wytyczną, którą spokojnie i systematycznie wcielał w życie. Przedewszystkiem był istotnym stróżem godności Rzeczypospolitej i w tym jest Jego największa zasługa.

Józef Piłsudski tak o Nim pisze: „Narutowicz pracując z olbrzymim nakładem wysiłków przeprowadził obronę naszych interesów skutecznie i bez zarzutu”.

Rozwiązanie Sejmu Ustawodawczego i zarządzenie wyborów stanowiło moment zwrotny w życiu politycznym Polski, mającej ustanowić o wprowadzeniu w życie Konstytucji 17 go Marca.

Narutowicz był jednym z niewielu, który nie ubiegał się o man-

dat poselski. Na liczne propozycje czynione mu przez przywódców partji demokratycznych odpowiadał odmownie: „jestem demokratą bardzo zaawansowanym, żadne jednak stronnictwo w Polsce nie odpowiada moim poglądom”. Natomiast żywo pragnął by Prezydentem Polski został Piłsudski — i wielce bolał nad stanowczą rezygnacją Naczelnika Państwa w tym względzie umotywowaną publicznie przez Piłsudskiego na historycznym posiedzeniu dn. 4 grudnia.

Oświadczenie to zaskoczyło wszystkie stronnictwa, które nie miały upatrzonego kandyda; padły nazwiska zupełnie nieoczekiwane, i wytworzył się chaos katastrofalny.

„Wyzwolenie” rywalizujące z „Piastem”, poruszone wyborem Rataja na Marszałka Sejmu, decyduje się wysunąć swego kandydata na Prezydenta.

Wybór pada na Narutowicza — Zdecydowało o tem stanowisko prezesa stronnictwa St. Thugutta, który dobrze znał Narutowicza, a tem samem czcił go i szanował.

Na wieść o tem Narutowicz formalnie przeraził się i po naradzie z Naczelnikiem Państwa kategorięcznie odmówił, zalecając gorąco kandydaturę Stanisława Wojciechowskiego, na którego szale zwycięstwa rzucił wszystkie swoje wpływy.

Gdy jednak Thugutt oświadczył stanowczo, że pod żadnym pozorem partja jego nie będzie głosowała za Wojciechowskim, a wówczas prze-

!! D Z I Ś !! W teatrze miejskim Stańczyk Sylwestrowy Szereg niebywałych atrakcji

Czytajcie „Kurjer Nadniemeński”
dzie kandydat prawicy, którym był Marszałek Trompczyński. Narutowicz przystał pod jednym warunkiem, aby na jego kandydaturę zgodził się Piłsudski i by głosowała za nim cała lewica łącznie z „Piastem”.

Warunki te nie zostały spełnione, gdyż stronnictwa lewicowe nie umiały powziąć jednolitej decyzji. Mimo to Thugutt wbrew woli Narutowicza, rzucił jego kandydaturę na szalę wyborczą, ufając że w decydującej chwili Narutowicz wierny swej zasadzie prawości podparząkuje się woli narodu. Mimo słabych szans kandydatura ta zwyciężyła.

Obóz prawicy podnosi niebywały alarm wmswiając w społeczeństwo, że Narutowicz jest Prezydentem narzuconym przez Żydów — był to potworny fałsz, gdyż Narutowicz zawdzięcza swój wybór jedynie kłótni prawicy z „Piastem”, a właściwie knutym podstępnie planem Witosa w Polsce w braku poważnego kandydata na to stanowisko.

Wyrahowanie to zawiodło — a trzykrotne głosowanie przyniosło zwycięstwo kandydaturze Narutowicza.

Na Jerozolimskiej pod № 11

Ogólny wykład posesji, remonty i nowa budynki Wigilji w przytulku dla starców Schronisko dla nieuleczalnych

Korzystając z okazji urządzenia wigilji w przytulku dla starców, miałem sposobność zwiedzenia posesji № 11 przy ul. Jerozolimskiej.

Podczas ostatniej bytności przed paru miesiącami zastałem tam w fazie ogólnych remontów i budowania chaos, nieład, stosy gruzów, heblów i śmieci. Obecnie w promieniach płonącej na dziedzińcu lampy elektrycznej blizszo czystość od nowione domy i świeżo wzniesione budynki gospodarskie.

Dziedzińiec wysadzony drzewami tworzy rodzaj miniaturowego parku, wśród którego widać się starannie utrzymane alejki łączące budynki między sobą.

W głębi widnieje domek, stanowiący do niedawna ruinę, z okienek którego mruka fiularnie jarzące światło, wskazując, że tam właśnie odbywa się uczta wigilijna tych, którzy od społeczeństwa nie już nie potrzebują i nie wymagają prócz ciepłego kąta i łyżki strawy.

Wiedziony dobrem przeczuć wszedłem do sieni, rozdzielającej domek na 2 nierówne części, gdzie w większej przy stołach ustawionych pod 8-a ścianami zastanych czystości obrusami siedziało sześćdziesięciu kilku starców pici obojga, zasłuchanych w słowa ks. pref. L. Sawoniewskiego, mówiącego o znaczeniu dni wigilijnych w ogóle a specjalnej uroczystości wigilji dnia Narodzenia Zbawiciela Świata, oraz dowodzącego, że życie całe a w szczególności schyłek jego, to jest ta faza życia, w której znajdują się jego śliczaczka, jest niczem innym jak wigilją do osiągnięcia najwyższej szczęśliwości jaka czeka ludzi po za grobem.

W końcu swego przemówienia czytał słuchaczom przepędzenia tej

właśnie wigilji w możliwie najlepszych warunkach, co da się osiągnąć dzięki opiece troszczącego się o ich spokojną starość zarządcy i społeczeństwa, oraz najmilszego przepędzenia radosnych dni Bożego Narodzenia. Po wspólnym odmówieniu „Zdrowaś Marja” i odśpiewaniu Kolęd przełamano się opłatkiem i przystąpiono do satej uczty, składającej się z barszozu z grzybami, ryby smażonej i innych przystawek, frykasów i delikatesów.

Zostawiwszy jedząc z apetytem grono, udałem się prowadzony przez v.-prezydenta p. Cydzika do budynku nieuleczalnych, aby tym, którzy zająd miejsca przy wspólnej uczcie nie mieli już nily, złożyć życzenia i przy tej okazji dopieścić ogledzin przytulku sumptem Magistratu ufundowanego.

Wspominając rutę jaką stanowiła ta chałupina w czasie remontu kiedy to miałem sposobność ogledzin ją, własnym oczom, wierzyć się nie chciało, że ten wysoki czystoutki domek jest tą samą budowlą. Wewnątrz również wszystko z gruntu przerobione, począwszy od usunięcia ścian rozdzielających klitki mieszkaniowe, dzięki czemu utworzyły się trzy spore widne salki, z których 2 mniejsze przeznaczone dla kobiet, 1-a większą dla mężczyzn. Ściany i sufity czystoutki tynkowane, podłogi, drzwi i okna nowe, olejno ciemno malowane. Piece przedstawione, znakomicie funkcjonujące, wytwarzające temperaturę, w której czuć się dobrze może najbardziej wyniszczony, żądny ciepła organizm.

Czystość i znakomite powietrze bynajmniej nie wskazują, że jest to przytulisko ludzi bezradnie chorych, którzy warunkom tym bynajmniej nie dopomagają. Po za ubikacjami zajętemi przez penjonarzy znajdują się ubikacje kuchenne, dozoru szpitalnego, kancelarja oraz pokój w którym mieszczą się wanna, umywalka i klozety skanalizowane.

Jednym słowem zarówno stworzenie tej instytucji jak i danie jej podobnej oprawy zaszczyt przynosi Magistratowi.

KRONIKA Teatr Miejski

Dzisiaj po raz trzeci pełna sentymentu i szampańskiego humoru komedia „Kwiat Pomarańczowy” w świetnym wykonaniu p. Piaskowskiej, Millerowej, Bortnowskiej, Warden, Aroszewskiej, Kidawskiej, Dąbrowskiego, Sulimy i Wzorzykowskiego.

Sylwester na łódzie

Jeżeli nie znajdą przeszkody atmosferyczne będziemy mieli prawdziwie ponętą nowosć w Grodnie, a mianowicie istotnie dowcipny a zarazem zdrowotny

Wieczór Sylwestrowy na ślizgawce Zarząd toru ślizgawkowego na „Trek” zawiadania, że w środę dnia 31 grudnia b. m. w godzinach od 8 wieczorem przy wzmocnionem oświetleniu (także ognie sztuczne) odbędzie się barwna zabawa na łódzie przy dźwięcznych tonach muzyki.

Ślizgawka na „Trek” po przeprowadzeniu ostatecznych robót przedstawia się istotnie bardzo korzystnie. Zatem w środę Sylwester na łódzie.

Przypominamy

że lista składek zamiast powinnować noworocznych na T-wa Dobroczyńności, w naszej Redakcji otwarta.

Stańczyk

Hej panienko! Hej chłopczyku! Nie zapomnij o „Stańczyku”. Co Cię czeka z licznym dworem By uraczyć swym humorem

Włóż pas na siedlisko dechu, By nie pękło ci ze śmiechu Weź do kabzy groszy wiele Do teatru zdążaj śmiecie.

Bilety w naszej redakcji i kasie teatralnej.

Ofiary

Zamiast powinszowań Noworocznych, złożyli na Dobroczyńność Janostwo Ostrowscy 15 złotych.

Ukazał się nowy numer tygodnika **Wiadomości Literackie** Adres Administracji: **WARSZAWA, Ś-to Krzyżaka 30, tel. 228-04.**

Osoby pragnące wstąpić do organizującego się „Kółka dramatycznego i operetkowego” proszone są o podanie swych adresów. Organizule się byli przedstawień w Grodnie i innych miastach P. Krackiewicz, Puszkinińska 28.

TEATR MIEJSKI: Dnia 3 stycznia 1925 r. o godz. 8.30 w.

ostatni występ przed wyjazdem do Ameryki

8-mio letniego śpiewaka Miszy Aleksandrowicza

Bilety już do nabycia w księgarni Iberskiego.

Obwieszczenie

Magistrat m. Grodna podaje do wiadomości, że wszyscy handlarze, właściciele sklepów, składów, zakładów handlowo-przemysłowych oraz przedsiębiorcy wszelkich kategorii winni w terminie do dn. 15 stycznia 1925 r. zarejestrować prowadzone przez siebie przedsiębiorstwa w biurze Magistratu pokój 16, celem otrzymania świadectwa o zgodzie Magistratu na prowadzenie przedsiębiorstwa w roku 1925.

Opłata kancelaryjna za rejestrację wynosi:

- 1) 5 złotych za świadectwo z dochodzeniem sanitarnem, budowlanem i t. p.
- 2) 2 złote za świadectwo sporządzone w drodze zwyczajnego postępowania.

(—) Ed. Stępniewski, Prezydent m. Grodna.

dn. 16 grudnia 1924 r. m. Grodna.

Siostra miłosierdzia

z długoletnią praktyką, studentka medycyny, może przyjąć dykur przy chorych. Kobi. zastyrzki, masaż i t. d. Dzieln. i Kren.

SIKORY I WYSZY

sznura Jousze przedwojnasowej skuteczności i nagrodzona wielkim

medalem złotym na wystawie w Wiedniu.

PASTA A. Zalewskiego

w Rawie Mazowieckiej. Uwaga: Nieszkodliwa dla zwierząt domowych i ptactwa.

Zamówienia wysyła się pocztą za załączeniem.

Żądne we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Tanią—Ładną—Mocną

bieliznę męską można nabyć tylko w Spółdzielni Wojskowej ulica Dominikańska № 1 Sprzedaż hurtowna i detaliczna dla wszystkich

Zgubiono

w ubiegłą sobotę w nocy w przejeździe z ulicy Howera na Orzeszkowej 33 kołnierz z białych lisów. Znalazca, proszony jest o zwrot za wynagrodzeniem do redakcji

Baczność! Czy zamówiłaś już buty na zimę?

Najnowsze fasony!

Pracownia Obuwia „J. Kuźniak”

przy ul. Dominikańskiej 25. m. 28 (w podwórzu)

POLECA

Wykwintne obuwie różnych rodzajów i gatunków po cenach umiarkowanych. Wykonanie solidne i punktualne.

Boty! Boty! Boty! Boty! Boty! Boty!

Gwarant. za trwałości!

Rozkład jazdy pociągów ważny od 1 czerwca 1924 r.

	Nr	przebieg	przebieg	przebieg
Grodno — Wolkowysk	№ 253/254	przebieg	13.08	odejście 16.36
Zemgale — Warsz. Gł.	702 pos.	„	1.09	„ 1.17
Wilno — Warsz. Wil.	712	„	4.30	„ 4.45
Warsz. Gł. — Zemgale	701	„	4.33	„ 4.48
Warsz. Wil. — Suwałki	781/734	„	6.02	„ 6.37
Warsz. Wil. — Wilno	711	„	7.05	„ 7.20
Warsz. Wil. — Zemgale	713	„	14.51	„ 15.01
Zemgale — Warsz. Wil.	714	„	15.02	„ 15.12
Suwałki — Warsz. Wil.	782/734	„	23.13	„ 23.48
Grodno — Jeziory	—	„	—	„ 6.30
Jeziory — Grodno	—	„	17.15	„ —
Grodno — Suwałki	251/258	„	—	„ 17.55
Suwałki — Grodno	252/257	„	11.55	„ —

OD ADMINISTRACJI

Uprasza się Sz. P. Prenumeratorów miejscowych i z prowincji o wpłacenie prenumeraty za m. grudzień